

100

100

100

100

100

100

SLOVENSKI TABORIŠČNIK

Štev. 94.

29. oktobra 1945.

Doba slovenske zgodovine vse tja do revolucijskega l. 1848. inenunjeno doba slovenskega jezikovnega in literarnega preroda. V tem času se je govorica slovenskega človeka izobrazila do tiste stopnje, da je mogel dr. France Prešeren, največji slovenski pesnik do danes, v njej izraziti na najbolj umetniški način najintimnejša doživljanja svoje duše. Slovenski jezik je z njegovo pesnijo stopil v vrsto drugih kulturnih jezikov, s katerimi sedaj plenenito teknuje za najvišjo afirmacijo slovenskega genija.

Leta 1848. pa je vtisnilo našemu narodnemu življenju njegovo najvidnejše politično znamenje. Tega leta je zadobil naš narod prvič v svoji zgodovini svoj politični program. Postavil si je nalogo, da mora biti prvi politični snoter slovenskega naroda ZEDINJENA SLOVENIJA. Vse dole slovenske zemlje je treba strniti v eno upravno telo z najvišjo zakonodajno oblastjo, katere sedež boji Ljubljana. Ljubljana mora dobiti tudi univerzo, svoj najvišji znanstveni zavod. V šoli in uradu mora na slovenski zemlji postati slovenski jezik uradni jezik. To je bil tako inenovani slovenski minimalni politični program iz leta 1848. Od njega naš narod odtlej ni nikoli več odstopil.

In ker pomenja lastna državnost višek političnega življenja v zgodovini vsakega naroda, zato si je naš narod zlasti od l. 1908., t. j. od bosenske ofenzive, postavil za svoj maksimalni politični smoter, po katerem so hrepenci zlasti slovenski visokošolci na Dunaju in v Gradcu že v letu 1848., narodno osvoboditev in združitve s Hrvati in Srbi v eno državno skupnost.

Prva svetovna vojska je uresničila tudi ta ideal našega naroda. 30. majnika 1917. je v dunajskem državnem zboru v imenu avstrijskih južnih Slovencev prebral ^{dr. Ant. Korošec} deklaracijo, ki pomenja prvi korak k naši popolni narodni svobodi. Oktobra naslednjega leta je dr. Anton Korošec kot predsednik Narodnega Veća že sklenil v Ženevi s srbsko vlado Ženevskim pakt, ki je za porajajočo se Jugoslavijo določal federativno državno ureditev slovenskega, hrvaškega in srbskega sožitja. V nemali meri tudi po zaslugi Slovencev je končno v dneh 28-29. oktobra 1918. avstroogrška monarhija raspadla in naš narod je prvič v svoji zgodovini začel svoje popolnoma svobodno politično življenje.

V novi državi je proti volji Slovencev in Hrvatov in tudi dela Srbov prišlo do centralistične državne ustave, ker je močno motilo naše skupno državno sožitje.

Nato je prišla druga svetovna vojska in za nas in za našo državo katastrofalno leto 1941.

Čas okupacije naše dežele in države je po eni strani stregnil našega političnega duha, po drugi pa je zanetil v njej ogenj rdeče revolucije, v kateri se danes preraja za novo življenje.

Iz dobe okupacije pomenja N A R O D N A I Z J A V A, sklenjena na narodni praznik 29. oktobra 1944. med zastopniki slovenskega javnega življenja, pomenja mišek naše današnje politične dejavnosti. Prav zato je tuji danes ob obletnici njenega postanka slovensko obnavljano. Glasl se:

NA TEMELJU ETNIČNE SAMOBITNOSTI SLOVENSKEGA NARODA IN NA TEMELJU NARODNOSTNEGA NAČELA Z A - H T E V A M O :

1. DRŽAVNO-PRAVNO ZDRUŽITEV VSEGA SLOVENSKEGA NARODNEGA OZEMLJA V Z E D I N J E - N O S L O V E N I J O , KI MORA BITI V GEOGRAFSKEM, GOSPODARSKEM, PROMETNEM IN STRATEŠKEM POGLEDU TAKO ZAKROŽENA CELOTA, DA BOSTA ZAVAROVANA NEMOTENI NARODNI IN GOSPODARSKI OBSTOJ IN RAZVOJ SLOVENSKEGA NARODA;

2. /FEDERATIVNO, NA DEMOKRATIČNI PODLAGI IN SOCIALNO PRAVIČNO UREJENO KRALJEVINO JUGOSLAVIJO POD VLADARSKO HIŠO KARADJORDJEVIČEV, KATERE SESTAVNI DEL JE TUDI NARODNA DRŽAVA ZEPINJENA SLOVENIJA;

3. /TAKO FEDERATIVNO DRŽAVO, DA BODO NARODNE DRŽAVE KOT SESTAVNI DELI IMELE TAKO STVARNO PODROČJE, DA BO IZVRŠEVALA OSREDNJA ZVEZNA OBLAST LE TISTE NALOGE IN IMELA LE TISTE PREROGATIVE, KI SO JI Z ZVEZNE USTVO IZREČITO PRIZNANE IN IZVZETE IZ PRISTOJNOSTI OBLASTI NARODNIH DRŽAV.

ZVEZNO USTAVO JUGOSLOVINSKE DRŽAVE SPREJME
USTAVODAJNA SKUPŠČINA, SESTAVLJENA IZ ZAKONITIH
PREDSTAVNIKOV POSAMEZNIH NARODNIH DRŽAV TAKO, DA
GLASUJE ZA NJO KVALIFICIRANA VEČINA ZAKONITIH
ZASTOPNIKOV IZ VSAKE NARODNE DRŽAVE;

4./ TEMELJITO SOCIALNO IN GOSPODARSKO
PRECSNOVO, KI BO UNIČILA GOSPODSTVO KAPITALA NAD
DELOM, PRIZNALA VSEM DELOVNIM SLOJEM, DRUŽINAM IN
POEDINCEM NJIH SOCIALNO-GOSPODARSKO FUNKCIJO
TER JIM ZAGOTOVILA ČLOVEKA VREDNO ŽIVLJENJE.

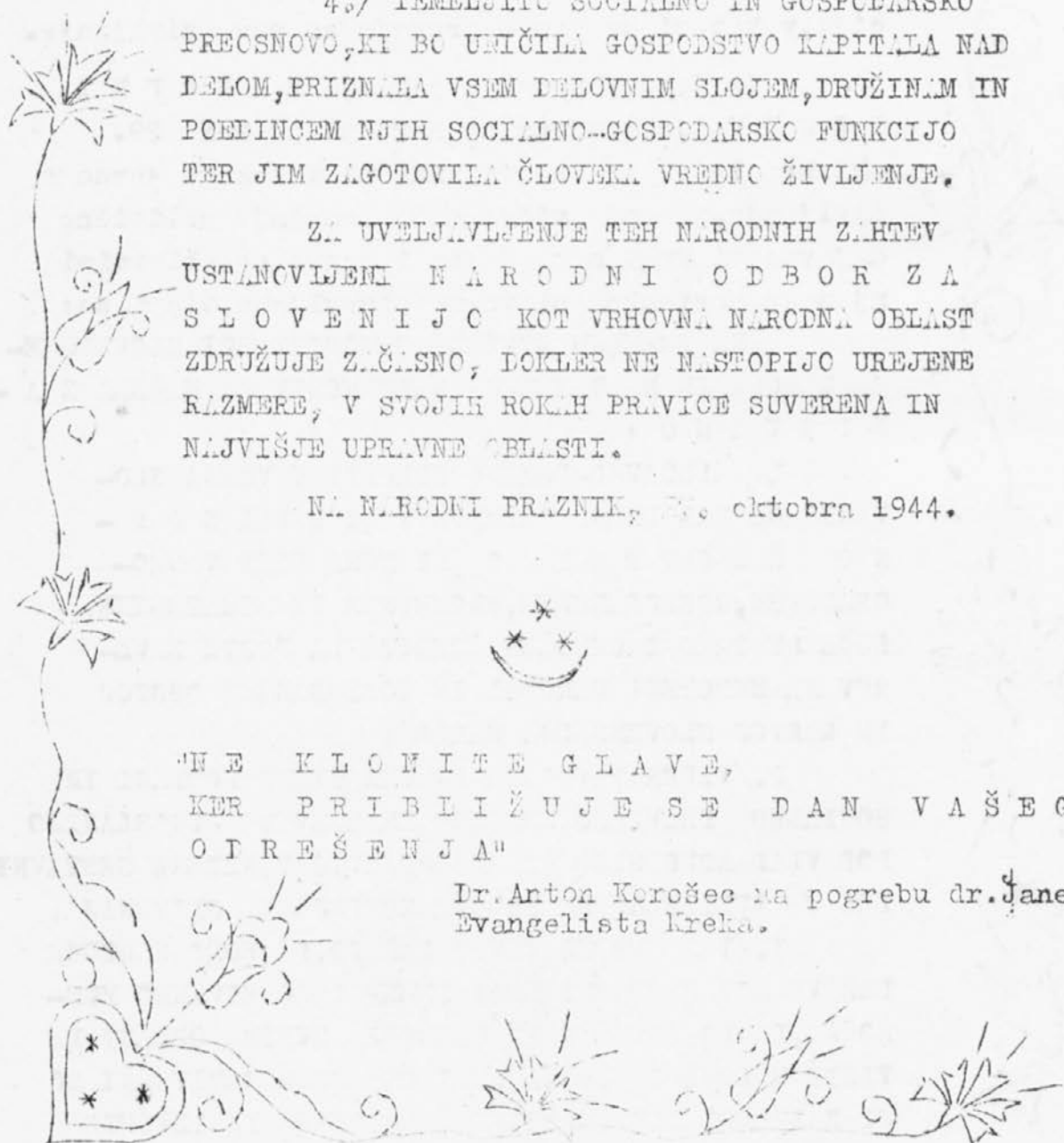
ZA UVELJAVLJENJE TEH NARODNIH ZAHTEV
USTANOVLJENI N A R O D N I O D B O R Z A
S L O V E N I J O KOT VRHOVNA NARODNA OBLAST
ZDRUŽUJE ZAČASNO, DOKLER NE NASTOPIJO UREJENE
RAZMERE, V SVOJIH ROKIH PRAVICE SUVERENA IN
NAJVIŠJE UPRAVNE OBLASTI.

NI. NARODNI PRAZNIK, 29. oktobra 1944.

"N E K L O M I T E G L A V E,
K E R P R I B L I Ž U J E S E D A N V A Š E G A
O D R E Š E N J A"

Dr. Anton Korošec na pogrebu dr. Janeza
Evangelista Kreka.

"Slovenski taboriščnik", št. 94.

Bistrica na Dravi 29. okt. 1945.

Stran 5.

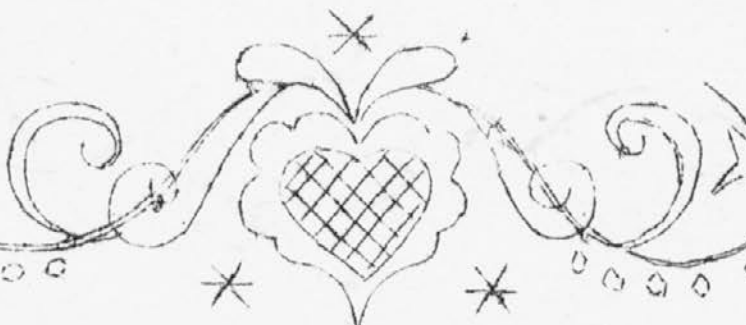
SVETLI PLAMEN ZA GORAMI
HREPENI,
V SINJO DALJO ČEZ OBLAKE
SI ŽELI.

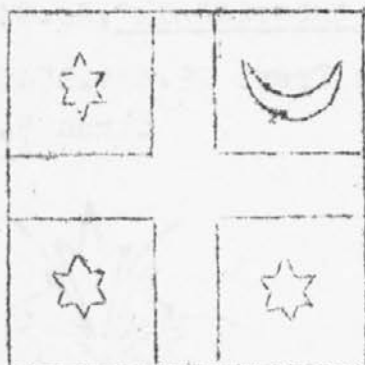
BRATJE NAŠI! KAKOR PLAMEN
ČEZ GORE, VODE, NEBO,
ČEZ VALOVE, ČEZ OBLAKE,
K NAM VAM HREPENI OKO.

Z
BRATJE, KMALU SE ZACRIL
DAN BO NOV;
SREČA Z ZARJO BO SVOBODNO
ZABLESTELA PREK DOMOV.

+ VIRANT BRANKO

Padel 5. oktobra 1944
Zalog - Komenda

SLOVENSKA AKADEMSKA MLADINA je bila z narodo vedno najtesneje povezana. Ž njimi se je veselila, ž njimi trpela in vztrajala. Slovenska katoliška akademska mladina je vedno najglasneje poudarjala narodne pravice in bila v boju za nje predhodnica, ki je najviše trpela.

Čeprav se je težko dvigniti nad vsakdanje taboriščno življenje, svoje narodne praznike - danes - ko razen vere v znago Pravice nimamo ničesar več, vse bolj čneje dojemamo, kakor smo jih doma v urejenih razmerah.

Med vsimi narodnimi prazniki pa je gotovo največji tisti, ko narod praznuje začetek svoje neodvisnosti v kulturnem, verskem, gospodarskem in političnem pogledu. Da, vsestranske neodvisnosti, ki dobi najvišji izraz v oblikovanju samostojne državnosti.

29. oktobra 1918. je naš narod iz največjih težav našel samoga sebe in tako dokazal svojo življenjsko zrelost. Nam, ki smo se odločili, da za ceno narodne svobode vse prenesemo, je 29. oktober bodrilo v prenašanju vsakodnevnih žrtv, pa tudi v znamenje, da je narodna svoboda vredna vsakoga truda in navora.

Slovenski narod danes nima več neodvisnosti, ki si jo je pridobil 29. oktobra 1918. Danes je naš narod nasilno usuznjt tujim idejam in kupljeni hlapci izkoreninjenci ga vladajo. Toda zgodovina narodov jasno govori, da je še vsaka tiranija, ki je človeka oropala osnovnih naravnih in božjih pravic, propadla.

Tudi danes se slovenska katoliška akademska mladina zaveda velikih dni, ki jo čakajo. Praznik 29. oktobra za njo ni del objokovanja izgubljene narodne svobode, narveč za njo je 29. oktob. tudi danes dan manifestacije vedrega upanja v znago Pravice.

Danes, 29. oktobra 1945., kliče demokratska slovenska katoliška akademski svobodnemu svetu, naj slovenskemu narodu vrne tiste osnovne pravice, ki grede vsakemu narodu po božjem in naravnemu pravu. Te naše pravice naj dobe priznanje in izraz v oblikovanju samostojne Slovenije, pod zastavo katere pojdemo v Jugoslavijo in ž njo v lepšo bodočnost.

SPOMIN NA 29. X. 1945.

"Španska" je zavladala tudi v naši hiši. Tisto popoldne je prišel oče iz urada nenavadno slovesen domov. "Zvil" je na kuhinjski mizi bel, moder in rdeč papir in mi naročil, naj ga razrežem in zlepih, da bo za vsako okno po dveje papirnatih zastavic. Jutri zjutraj da je praznik in da mora biti hiša okrašena s temi zastavicami. Pri prvi mi je sam pomagal. Nekaj mi je zalleskotalo v očeh, ko sva prvo prilopila na vrbove paličice. Oče je bil ginjen; še nikoli prej ga nisem videl takšnega. Pa nisem vedel zakaj. Mislil sem, da ga skrbi je mama za sestrice, ki so se v spalnici kuhale v vročici nove bolezni. Pa ni bilo tako.

"Eno pa si zlepi zase; jo boš jutri zjutraj vzeti s seboj k elvesnemu obhodu."

Kmalu sva šla spat, da ne bova zjutraj zamudila. Napočil je 29. oktober. Konaj da sem popoln popil vroče mleko, sem že zdiraljal s svojo papirnato tri-barvnicco proti šoli. Pa me je kmalu obšla tesnoba. Vsa okna so bila sicer v slovenskih zastavicah. Iz mnogih lin so plapolale dolge slovenske zastave, a nikogar nisem srečal.

"Kaj če nič na to? Če ne kdo vidi z belo-nodro-rdečo zastavico?" Zvijem jo in jo oprezno skrijem v ograjo žive meje.

Sam že pri šoli. Niso le otroci vsi praznično oblečeni, ampak toliko narodnih noš in še drugih ljudi, da jim ne vidim konca. "Iz vseh vasi v okraju so prišli", vedo nekateri povedati. Vsi pa mahajo z zastavicami, le jaz je nimen! Sram me je v dno duše. Sram ves čas spreveda, ki je kot ogromna procesija na Telovo. Le mnogo, mnogo daljša je in še vsa bolj praznično je. Rdeči dežniki, irhaste hlače in srebrni gumbi in krivci za kostorci. Pa pravi bohinj-ski pastirski širokokrajniki in ocklje, pa zlatih avb in oklepank in širokih svilenih kril in pisanih rut! Vse brez konca in kraja! Le nekatere poznam. Vse druge je tuje, pa vendar tako domače. Saj vse vriska in neprestano pritrjuje govornikom, ki za par minut ustavijo to čudovito procesijo pod nogoč-nini lipami sredi mesta in sredi vasi. Kar govore o svobodi, o slovenskem narodu, utone v gramovitih vzklj-kih pritrjevanja in sreče. Zastavice v stotine rok-ah, v žuljavih in mestno nehkkih, v noških in otroških. Le jaz je nimen. Edina bolelost, bolelost sramu v tem lepen jesenskem dnevu, ki mi je vedno ostal v spominu kot sončno topel dan, čeprav je bilo najbrž že precej hladno pod gorenskim planinam.

Končno pridano tudi do noje skrite zastavice. Naredi se, kot da zavezujen čevelj. Posreči se mi neopazno dobiti skrito zastavico. Sele sedaj je praznik čisto sončen, ko tudi v noji 20-ki plapolala znak sreče.

Najbrž je bil ta dan v naših mladih dneh najbolj prazni, ki ga otroci nikoli niti napoč niso douneli, ko sem jim v drugi vojski pogosto govoril o njem.

Knečki fant:

OB PRAZNIKU NAŠE SVOBODE

Leto za letom je šel 29. oktobra skoraj neopažen mimo nas. Preveč smo bili zaverovani v svojo zemljo. V obdobju mirnega življenja se nismo zavedali, kaj je prava osebna in narodna svoboda. Danes se kesamo, da smo tako lahko pozabljali na svoje velike zgodovinske dneve, ki smo jih imeli tako malo v svoji zgodovini. Danes bridko občutimo, da ni bilo prav, da je dan osvobodjenja Slovenije - 20. oktober 1918. - vsako leto minil, ne da bi se v zadostni meri zavedeli njegovega pomena. Majhno opravičilo je to, da nismo sami dožigeli tistih velikih dni, ki so ostali tistin, ki so jih preživljali, v trajnem spominu. Čutimo tudi, da nam tega niso dosti glasno povedali, da bi se moglo vrasti v naše otroške duše in tam obroditi sad ponosa, ljubezni in samozavesti.

Aj bo kakor koli, danes obhajamo ta praznik daleč od doma. Seda ko smo najprej izgubili Jugoslavijo, sad nešteti žrtev naših prednikov nato pa še svoje domovino Slovenijo in svojo zemljo, v katero smo potekali čili toliko znojnih kapelj, ko nam je svoboda požrl rdeči vihar, ki divja in tuli čez naše grunte, ko je zarila naša otožno sanjava fantovska pesen ob tihih večerih pod dekletovim oknom, smo se s a n i zavedali, kaj pomeni za človeka, za narod svoboda. Nič več nas ne bo treba učiti, kako naj praznujemo dan osvobodjenja. Danes lahko razumemo žrtve naših očetov in njih navdušenje, ko jim je po večstoletnem hlapčevanju tujcu prisiljal dan svobode 29. oktober 1918., krona in nagrada za prestane nuke.

Mi bomo letos spomin na ta dan preživeli v obujanju spominov na lepe dni, ki jih več ni. Ta dan se nam bo še bolj kot sicer stožilo po naši zemlji, v katero smo se vsak zavedali kot rti, dokler nam ni, čeprav bolj nerada, dala svoj sadov, ki so pa bili zato tem slajši. Če se nam bo zazdelo, da od daleč slišimo fantovsko pesem, so ti glasovi le odmev naših srčnih bolečin. To ni petje, ker pri nas doma se nič več ne poje, to je pesen žalostinka naše uboge razbičane domovine, ki nam v smrtnem trepetu naroča in nas roti, naj jo iztrgamo rdečemu volku, kateremu jo je prodal naš brat po krvi.

O domovina, ni te dobro razumeli. Preveč smo te ljubili, da bi te mogli kdaj pozabiti. Naj nas usoda vodi kamor koli, vedno bomo s tebo preživljali nuke, ker je Tvoja bolečina tudi naša bolečina. Tvoja sreča tudi naša sreča.

Se se bomo vrnili v Tvoje naročje, nočni in veliki. Prileteli bomo kot mladi orli, noseč na svojih krilih pesen nove svobode. Ne odnehamo od svoje borbe, dokler nam spet ne zasije svobodno sonce. Tedaj bo prišel naš novi 29. oktober. Vsi upamo, da ni več daleč. Danes pa Te, o domovina, pozdravljamo s pesnikom

"D o m o v i n a , T i s i k a k o r z d r a v j o !"

Danes šele popolnoma razumemo ta pesnikov vzklik.

NA NAŠ NARODNI PRAZNIK

Svoboda zlate, polna sonca, lepote, radosti in svetlobe... ako je hrepnela po njej slovenska zemlja dolga, dolga leta. In prišel je tudi za njo čas, ko se zgubilo noč vezi hlapčevstva, ko je prosto zadihalo sleherne slovenske srce, ko je smel prosto zapeti slovenski fant, ki se je vračal iz hrupa topov, pušk in granat v tiho domačo vas. In kakor so sponladili otrosoje voje zinskih brazov in ponudijo mlado listje soncu v poljub, tako je bile pred skoraj tridesetimi leti v naši domovini. Kakor v svetih velikonočnih dneh, ko pejo zvonovi o vstajenju, je prisluhnilo slovensko uho veseli novici, da je konec suženjstva tujemu gospodu.

Takrat je zasijalo oko tudi slovenskemu dekletu, ki ljubi milo domačo goverico in zemljico, ki je rodi in ki rodi dišečega cvetja za njeno srce, za Marijin Oltarček in za njeno tiho sobico. O, kako sončne bodo sedaj njene pesni! Njeno srce zdaj sanja o domu, ki ga bo z dragim nekeč postavila na zemlji, ki je zanjo najlepša pod božjim soncem.

Nihče ji sedaj ne bo branil govoriti tako, kot jo je učila mati v prvih otroških dneh, in red, za katerega živi, ki ga že naprej ljubi, bo sprejel njeno slovensko besedo in bo prosto živel tod, kjer je njen dom sredi srebrnega venea gora, nonirnih voda in tiho snivajočih polj in termih skrivnostnih gozdov. Nihče, ki ni slovenske krvi, ni na pravice gospodovati tu. Preveč je bilo trpljenja in gorja, preveč solza in prelite srčne krvi, da bi še tuja pota tlačila mehko zemljo slovensko.

In v belih cerkvicah in toplih dnevih bo njeno ljudstvo molilo Bogu in ljubilo Marijo tako, kot je samo one od vsega početka zna: preproste, iskrene z molitvi in pesnijo, ki dvigne srca do Onega v nebesih, ki je najboljši oče.

Svoboda! Vse najboljše, najlpeše prinaša Tvoj zvok. O, da bi vedno ostala nad zemljo slovenske Tvoje svetlobe. Tako je zahrepnelo slovensko deklica v onih davnih dneh.

A dobrih šestindvajset let kasneje se je zgodilo nekaj, česar ni slutilo, nikdar pričakovalo slovensko deklica.

Tenon, krvavordeč oblak je zakril svetlo slovensko nebo; divji vihar je prihrul prek slovenskih gora in podiral, klestil in ruval slovensko drevo.

Oh, kje si zdaj sonce, ljubo, domače, kje tvoja lepota, svoboda tvojih žarkov, komu siješ, koga ogrevaš?

V revnem, nekrotnem taborišču, ob ruševinah mladostnih sanj, v trpki bridkosti sklanja utrujeno čelo slovensko deklica. Tam za gori je utonilo sonce in išče s telpe božajočimi žarki ozke, globoke jame po zepuščenih, opustošenih zemlji slovenski. Tam spe v poslednji svobodi tisti, ki jih je ljubilo njeno srce, njeni bratje, njeni rojaki-mučenci iz zadnjih dni. In za temi žarki hrepene in renaže njene misli, zdaj, ko je temna noč razprla strahotna krila nad njeno daljnjo domovino.

In kljub trpljenju vstaja svetloba v njenih solznih očeh, prek strte duše prihaja spoznanja o drugi svobodi, ki je vsa živa v ljubih grobeh. Resnica, za katero so trpeli ti, katerih izmučene obraze v duhu zre slovensko begunsko deklica, resnica, zaradi katere trpe še mnogi, mnogi doma in v tujini, resnica je ona druga svoboda, ki je več vredna kot vse puhlo bogastvo sveta. In polagoma, potihoma zapljuje ob tej misli življenje v očeh begunskega dekleta.

Vrhovčan:

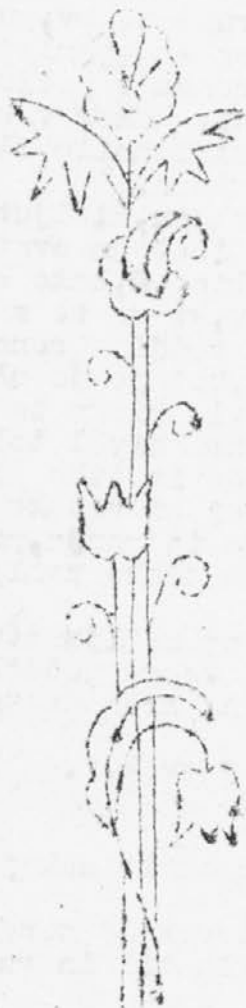
"Slovenski taboriščnik"

NA DUNAJU 1918. LETA

Bistrica na Dravi
29. oktobra 1945.

Št. 94.

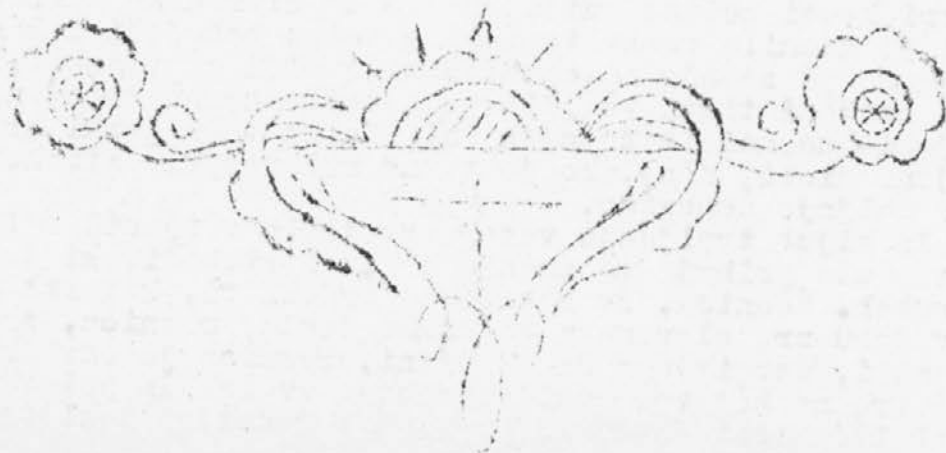
Str. 10.

Med prvo svetovno vojsko sem studiral na Dunaju. Z domovino nisem imel skoro nobenih stikov. Navozan sem bil izključno na avstrijska poročila. V našem zavodu smo prebiral posebn "Die Reichspost", po vojski pa "Das neue Reich," ki ga je urejal prof. Richard Kralik. Čeprav vzgojen v avstrijskem duhu, sem vednar bil z dušo in telesom za Slovence in sem pridno sledil novicam o probujenju nove Jugoslavije. Omeniti norena, da so zavodski profesorji s spoštovanjem omenjali imena dr. Janeza Evangelista Kreka in dr. Antona Korošca /Govorili so: dr. Korošek/, ki sta zlasti tudi v dunajskem parlamentu delala za državno osamosvojitve južnih Slovanov. Ne norena povedati, s kakšnim veseljem sem sledil dogodkom, ki so se vrstili ob koncu vojske. Skeptično sem gledal na članke generala Markotića, ki jih je objavljal v mesečniku "Das neue Reich". Ali naj mu verjamem ali ne? Panet ni je pravila, da ima prav, a srce je odločno protestiralo. In izkazalo se je, da je imelo prav - srce.

29. oktober 1918. ni bo ostal neizbrisno v sponinu. Vstala je Jugoslavija, lepa, mlada, pogumna in polna nad in načrtov za bodočnost. Avstrijci so sicer posmehovali, češ, saj ne boste znali voditi države, saj niste zmogni, ker vam manjka stoletnih skušenj, toda polagoma jim je zavrli posmeh in računati so jeli z realnostjo. Meni kot učitelju pa tudi ni bilo več obstanka v tujini. Pohitel sem v domovino in se ji stivil v službo.

Sedaj sem gopet v tujini in moja domovina je sedaj v še slabšem položaju. Trdno sem prepričan da bo tudi iz te stiske izšla moja domovina še lepša in srečnejša kot znagovalka. V to naj nam Bog pomaga!

UMRETI NOČEMO!

Od Laboda do Brškega jezera
je naša straža stala.
Je včasih iz srca in včasih iz pušk zapelo
in tam v beleni snegu je rdeče začetelo.

/Maister Vejanov/

29. oktober 1918. ... Uresničenje
davnega našega sna, izpolnitev vročega
našega hrepenenja. Nič več se ne bo
"dobra mati Avstroogrska" postavljala
z izbranimi polki "Kärntner Jäger", ne bo več kri koroških Sloven-
cov nočila tuje zemlje v Galiciji, v Karpatih, Tirolah. Pri Gospej
sveti in na Višarjah bodo doncle zahvalnice v donačen našem je-
ziku. Naši Hanoji in Mirti in Mojci in Nani bodo pokazali beli
Ljubljani, da še ni zanrla koroška naša pesen. Pozabljene bodo
vse rane, vse bolečine, vse gorje stoletij dolgega suženstva.
Celovce, Maribor, Ljubljana, Gorica in Trst si bodo podali roke
in Sloveni na svoji zemlji svoj gospej bo pokazal svetu noč
slovenske skupnosti.

29. oktober 1919. ... kleti tujec, grabežljivi ropar
slovenske zemlje ni miroval. Spet se nas delili, razkosali so nas,
kot so razdelili Kristusova oblačila, vadljali so za prolepi koc-
za naše Koroške. Tujcem so dali v roke, da se odločali o naši
usodi, brezčutnim diplomatom. Tam v Ljubljani so bajali: Zavezniki
nas bodo rešili. Nismo bili dorasli intrigam velikih narodov;
naivni in pijani od sanega veselja smo bili slepi in gluhi za
vse glasove, da nas hočejo oslepariti za naše zemlje. Ogoljufali
so nas: celo mrtvi so glasovali, slovenski judoži, tega, pomagali
kletim tujcem. In znova se je zgrnila nad Koroške suženstva.

Bratje moji, junaki naši, ki ste svoja življenja darovali,
da bi nas odrešili - Malgaj, Sirknik in drugi - in vi bratje,
ki ste ostali živi, ali so bile zaman vse naše skupne borbe?
Ali naj postane naša hiša otožna: Zdaj vse minilo je, nič več
pel ne bom, zdaj ni več moj ljubi dragi dom?

29. oktober 1945. ... Šestindvajset let ponovnega suženstva,
šestindvajset let Kalvarije, ko so nas hoteli zbrisati s površja
zemlje. Eno samo dolgo pritaženo vprašanje je bilo to: Kaj ti je
deklica, da si tak' žalostna, in v šumenju jezer in snrek, v bu-
čanju hudournikov in fena je bil slišen krik iznužene koroške
duše: Kaj ni je, nič ni ni, le srce ne boli. V teh letih je naša kri,
koroška kri, znova vojila tuje zemlje po vsej Evropi, slovenska be-
sesta je bila potisnjena za zaprta vrata, slovenske družine so
bile preseljene, naša duhovščina in inteligenca pregnana. Ni
bilo pesni, ni bilo smeha.

Upamo, obupujemo, verujemo, pričakujemo!

Slovenska kri kliče: združiti se hočemo z brati
po krvi.

Zdi se, da se nan svita zara svobode. Odpadli so
okovi suženstva. Oči vpiramo v belo Ljubljano. O, vi brez-
čutni diplomati, čujte krik tako dolgo trpeče Koroške:

S v o b o d n i h o č e m o b i t i ;
s v o b o d n i i n z d r u ž e n i z b r a t i
p o k r v i !

